

IZ LITURGIJSKO GLAZBENOG DOGAĐANJA U PARIZU LJETA 1980.

Već kao da se je ustalila praksa da se u ljetnim mjesecima veliki gradovi ostavljaju turistima, a dobar dio stanovništva potraži kakav kutak mira i odmora negdje drugdje, ponajčešće na moru ili u planini. U takvim sredinama kulturni život ljeti ipak ne zamre, nego se pod različitim vidovima i intenzivira.

Od kulturnih manifestacija u Parizu vezanih uz Crkvu svakako je najpoznatija »smotra«¹ orguljaša u katedrali Notre-Dame, nazvana *Auditions d'orgue du dimanche*. Ulaz je besplatan. Ti su koncerti posjećeni vrlo dobro, iznad svih realnih očekivanja, pogotovo za takvu vrstu glazbe i to uglavnom od publike mlađeg uzrasta. Nema nimalo poznatijeg orguljaša po svijetu koji ne zna za tu smotru i koji ne priželjkuje da ga bar jednom uvrste u popis koncertanata. Susreću se tu i oni u srednjim i starijim godinama, ali ima i ambicioznih mladaca kojima je i ovaj koncert važna stepenica i odskočna daska. Već je postalo tradicionalnim da je koncert za 15. VIII. — za Veliku Gospu, patrona katedrale, rezerviran za orguljaša bazilike *Pierra Cochereaaua*. Za taj koncert katedrala je bila, a sjetimo se kolika je, doslovno kao šipak puna. Cochereaau se je, kako i dolikuje takvu majstoru, predstavio samo improvizacijama na teme marijanskih gregorijanskih antifona. Dosadašnji ciklusi koncerata završavali bi blagdanom Velike Gospe; ove godine se je produžio sve do 28. rujna. Završni koncert održan je u katedrali Chartresa; izvodili su ga ovogodišnji laureati međunarodnog konkursa *Grand Prix de Chartres*. Orguljaši su uistinu iz najrazličitijih krajeva. (Nećemo ih nabrajati). Prošle godine je i naš Anđelko Klobučar svirao. Program koji su izvodili pretežno je suvremena orguljska literatura, autora i po godinama rođenja mladih i po zrelosti djela također mladih. Mnogi od tih orguljaša prezentirali su isključivo suvremenu nacionalnu orguljsku literaturu. Bach i klasični klasici orgulja prilično su slabo ove godine prošli.

U istoj katedrali za vrijeme nedjeljnih sv. misa u 11 h 30' nastupali su razni zborovi iz mnogih francuskih gradova i mnogih zemalja koji su spremili kompletni glazbeni program ali tako da se i puk može uključiti. (Kad ćemo nešto slično doživjeti u zagrebačkoj ili splitskoj katedrali?) I inače, te mise u Notre-Dame mogu uistinu poslužiti kao uzor kako je sve pripravljeno, kako svoje mjesto u liturgiji nalazi i zbor i puk, gregorijanski koral, polifonija i pučka popijevka, orguljski uvodi i pratnja, adekvatna kratka prozopovijed i molitva vjernika. To je kompletni religiozno-liturgijski i umjetnički doživljaj. Misama u 10 h predhode pjevane Laude koje pjeva čitava crkva. Na više se, se, naime, mjesta u crkvi nalaze papiri s otisnutim melodijama i tekstovima Lauda i Mise dotične nedjelje ili blagdana. (A pjevane Vespere podsjećale su me na drage dane mojih bogoslovnih studija u Zagrebu.)

Seriju konferencija *Recherches et Experiences Spirituelles* ove godine održava se po sedmi put. Nastupili su vodeći teolozi kao Urs von Balthasar, Yves Congar, El Coune i drugi. Njihovim konferencijama prethodili su glazbeni uvod — kratki glazbeni recital, meditacija — bilo instrumentalne bilo zbarske glazbe.

Veliki glazbeni i glazbeno-liturgijski događaji u Notre-Dame ostali su zabilježeni na gramofonskim pločama i kasetama, kao i nezaboravni boravak sv. Oca Ivana Pavla II. u Francuskoj. To su čitavi albumi. Svaki bi diskofil i glazbeni sladokusac trebao imati te albume i serije, jer ta glazba odmara, rasterećuje, uzdiže, oplemenjuje; doduše i košta.

U ljetnoj sezoni od 31. kolovoza do 6. rujna održavao se je na pariškom Katoličkom institutu trideseti turnus predavanja o glazbenoj pedagogiji: prvi ciklus

namijenjen je onima koji poučavaju glazbu a to im nije glavna profesija, drugi je namijenjen profesorima glazbe po školama različitih stupnjeva, treći animatorima i odgovornima za glazbu u pojedinim grupama (molitvenim, karitativnim ...) i četvrti za zborovode. Sva predavanja i vježbe imaju smjer općeglazbenog permanentnog obrazovanja, ali pod posebnim vidom liturgijske primjene.

Treba također spomenuti ljetne glazbeno-liturgijske sastanke i tečajeve koji se održavaju po čitavoj Francuskoj: *Sessions de Musique Liturgique*. Isti predavači s dobro pripremljenim predavanjima idu po raznim gradovima i drže predavanja i praktički demonstiraju ono što treba. Čitava sesija je podijeljena u osam serija: liturgijska glazba, instrumenti u liturgiji, glazbena pedagogija, mladi orguljaši, glazbeni tjedni, pjevani časlovi, sekcija gregorijanskog korala i o centrima »glazbenih blagdana«. Toliki rad, razrađen i dobro pripremljen, ne može a da ne donese ploda; i sada iz te perspektive sjetimo se naše situacije.

U gotovo svakoj pariškoj crkvi pravi je užitak sudjelovati u sv. misi. Impresionira pripremljenost: od ministranata i čitača do predvodnika pjevanja, orguljaša i dirigenta, od svih vjernika-župljana do svećenika celebranta. Za vrijeme moga ljetnog boravka u Parizu posjetio sam dobar dio pariških crkvi i nigdje nisam susreo nekakve vokalno-instrumentalne sastave stila zabavnačke glazbe. Susreo sam tu i tamo gitaru, ali samo nju, i to vrlo diskretno. Izgleda da je Francusku prošla, ukoliko ju je pravo i zahvatila, pomodarska ludost zabavnjačenja po crkvama. Ništa od staroga nisu napustili na laku ruku, a otvorili su se blagom utjecaju nacionalnog i novog, ali bez žurbe i kompleksa.

Ovim kratkim prikazom, razumije se, nije obuhvaćena sva ljetna glazbena djelatnost u Parizu, pa ni ona vezana uz Crkvu ili izravno uz liturgiju.

Petar Zdravko BLAJIĆ

TJEDAN HARFE U NIZOZEMSKOJ

Od 9. do 19. srpnja 1980. prisustvovala sam svečanom međunarodnom »Tjednu harfe«² (Harp Week), koji se ove godine održao u Nizozemskoj dvadeseti put. Taj je neobično zanimljiv »festival-seminar«³ ove, kao i nekoliko posljednjih godina, bio priređen u starom, nekadašnjem samostanskom kompleksu »Rolduc«, u blizini gradića Kerkrade, na krajnjem jugu zemlje, uz samu njemačku granicu.

Program čitavog Tjedna, kao i atmosfera koja je vladala u tom zdanju iz XVII. stoljeća među dvije stotine prisutnih harfista, bili su jedinstveni i nezaboravni. Organizatori su uspjeli da brojem i kvalitetom koncerata, predavanja, diskusija, izložbi, ploča i dia-projeksijskih, a i izletima i zabavnim priredbama, otrgnu za vrijeme trajanja Festivala prisutne iz vanjskog svijeta i stvore dojam da na zemlji ne postoji ništa drugo osim harfe.

Pružila nam se jedinstvena prilika da čujemo recitale dvanaestogodišnje djevojčice iz Japana Naoko Yoshino, zatim dobitnice prve nagrade na prošlogodišnjem VII. međunarodnom natjecanju harfista u Jeruzalemu Emily Mitchell, dobitnika pete nagrade na istom konkursu Francaza Pierre-Michela Vigneaua, obojenu harfisticu s Martinika Arcolu Clark, predivnu zvučnost i tehniku Engleza Davida Watkina te, uz mnoge druge, doajena ruske harfističke škole i nenadmašivog majstora Veru Dulovu.